

Коллегия

Бек башы – бар онгланы толусунулай хайырланырға

КМР-ни Промышленность, энергетика эмда сатуу-алуу министрствосуну коллегиясында ол бөлөмөнү бытыртып ишлерин, дагыда быйылға эмда келер апты жылға борчларыны осонден айттырды. Жыйылгыча Правительствону Председатели Мускуланы Алий, министрстволаны баш ведомстволаны башчылары кытышкан эдиле.

Мускуланы Алий айтканыча, промышленностьта, курулуш комплексте болум, улту инвестициялык проектиени тамамлау да энергетика айынганына кере болсады. Он кырайы регионга да магыналыды. Кызыларты-Малкырга уа – биотонда. Нек дегенде, бизде кесибизде электрокоч чыгарыу азды, алай керексе аслам болганы себепти, алана ГЭС-ле ишлеп хайырлануу алап кытыкылдан курулушга себептик эттериди. Правительствону Председатели белгилегенча, бу жаны бпк торло мадар этилди, тийиши проектиле да бардырылды. Он дагыда инфраструктураны айынттырды, аны бир кылода тургурау керектиниси эс берилгенде, газ бпк жалчытууда жетишмилени да тура эттерди.

КЕРЮМДОЛО

Республиканы промышленность бөлөмюнде 605 предпрития ишлейди, алада урунгананы саны он миңден артык болды. Предпритияны арасында бек уллула да бардыла. Аладан бейиш жпн сайын бир миллиарддан аслам сом багысына продукция чыгарыдыла, дегенди промышленность, энергетика эмда сатуу-алуу министр Шамиль Ахубеков.

Саясий айтканды, предпритияла бары да бытыр алычуларына 54,6 миллиард сом багысына продукция жиберегенде эмда ишле тындыргандыла. Он санда 38,8 миллиард сомуну – жарашыруу производстволана бөлөм жалчытканды. Бурунгу жпн бпк тенгештергенде, бытыр анда 4,7 процент бсом болганды. Промышленностьта урунгананы айлкылары уа 12-15 процентте өсөдиги.

Белгилди предпритияланы санында министр быланы сагызынганды: «Вонтекстильпром», «БТК-Терек», «НЗВА», «Севкаврентен-Д», «Терекалмаз», «Бакан-Автомат», «Эрпак», «Гипсвал», «Чегемде мийла завод» эм башкыланы.

Ипорту алышыу эмда санкцияландан курулуу умтуда предпритиялага көп жаны бпк себептик этилди. Республикада Промышленностьны айынтуу да кпк кыймылаты ишлейди. Аны бочсындадан ала сатып алынуу оборудованига кыорачларыны бир кесегин кытаргандыла. Быйыл а тийиши конкурсу чектеринде 31 миллион сом берилдикти. Дагыда субсидияла бпк ондуруу, торла бардырды аур учаксала бпк жалчытуу, инвестицияны курулуу амалла бардына.

ИНВЕСТИЦИЯЛА

Ахыр эки жылны ичинде бу жаны бпк аслам мадар этилгенин чертенди министр. Сөз ючюм, «Чегемде мийла завод» жандан ачылганды, анга этилген инвестициялары өлчөмү 150 миллион сом эс берилгенде, «Вонтекстиль» компания Бакан шахарда быстыр тикен фабрика (60 миллион сом) ачканды, Элбурз районда уа гипс ташдан курулушка жаруу аберле жарашыруу «Гипсвал» предпрития (610 миллион сом) ишлеп башлаганды.

Билим

Журналистика бөлөмдө окуугуанла бпк түбөшөгөндиле

«Россий журналисттер иштин союзун» Бийтроско жамуат бириниюу Кызыларты-Малкырга регион бөлөмюно оюучулары Х.М. Бербеков атлы Кызыларты-Малкырга улкы университетини социал-гуманитар инстиутуну журналистика бөлөмюно студенттери бпк түбөшөгөндиле.

КМР-ни халкчыларыны тарыхыны эм этнология, кысафдарыны доценти, филология имуланы кандыды Мурат Хожонов университетте келген кыонакыла бпк: Кызыларты-Малкырга Журналистика союзуну таматасы, «Адыг псалы» газетини баш редактору Заурбек Жилосов эм аны орунбасары, «Заман» газетини баш редактору Кыонакылы Хасан эмда союзну жуупуны секретары «Советскага молодежь» газетини баш редактору Залина Суванова бпк танышдырганды.

Дагыда «Кавказкабель» компания бир миллион сом багысына инвестицияла эттерди. Тырынууду волфрам-молибден магыдан болган жерни хайырлануу-проект да андан ары бардырылды. Анга 50 миллиард сом кыоратыллыкты, кесинде да бир миңден артык ишчи жер болуучу, деп ышандырганды Шамиль Ахубеков.

Быйыл бпк көп барды. Сагызынганан мийла заводда медицинада изленген аберие чыгарып башлагыа союедле. Анга энита да 240 миллион сом инвестицияла этерге керекди. Оборудование уа Кытайдан келликчи. «Вонтекстильпром» бпк конде энита да бир бөлөм ачканды. Он Кышкатаудыда. Анда 150 адам ишперикчи. «КавказкабельТМ» предпритияда кабель продукцияны асламырак чыгарып башларча көп кылмай 240 миллион сом багысына мадар этти, энита да 70 ишчи жер куруарға умтулууда. Аны хайырчандан алап продукцияны производствосу бир жылгга 700 миллион сомдан 6 миллиард сомгга жетериди. «Терекалмаз», «Кавказпромкабель», «Фарма интернейшнал компани Россия - СНГ», «Телемеханика» предпритиялада да көп умтулары барды.

САТУУ-АЛЫУ

Бу бөлөмдө, кыралыны башха регионларынча, арт кезуйде аслам торленуеуле бпк бардыла. Кйбосюндө ала интернетте сатуу-алуу көп жайлы барганы бпк байдалындагыла. Бытыр саулай бөлөмдө 283,2 миллиард сом багысына, неда бурунгу жпн бпк тенгештергенде, 9,4 процентте аслам сатуу-алуу этилгени, жамуахта аш этуу бпк корешонгн организацила уа 29,4 процент бсом көртөзүлгөндү (10,9 миллиард сом). Адамлага хакк төлөп, 54,6 миллиард сом багысына жууууу берилгенди (13,9 процент бсом).

Бюгонлюкө битеу республикада жети рюк, 36 ярмарка эмда жети жоюге жуукту сатуу-алуу жетер бардыла. Кесери бпк кыоракында асдорден затларын чыгыш сатаргга союенгенде да онг берилди.

БАГЪАЛА

Рыноклада багылагуа бпк министерство кезкулчы болды. Социал магыналы продукцияга ала терт вөзмөчэ энчи кыуам контроль этеди. Аны келечкери багыдаланы айкаш сайын титтедиле. Министр бпдирингенге кере, багыла көп торлоу сылтаула бпк торленедиле: жыны кезуюу, валютаны курсу, тыш кыралардан келтирилген затланы неда кесибизде предпритияла чыгаргандан товарланы багыдалары көтөрөлгөнгөн кере. СКФО-да регион бпк тенгештергенде, Кызыларты-Малкырга аланы башкылыкты казна өслөмдиги.

Контроль дегенде, республикада жалган промышленность продукцияны сатуу-алууга кыажу турганы комиссия этилди. Бытыр ол 78 бузукчулык болганыны ачыкылганды; сатуу-алуудан 177 миң литр этил спирт эмда араксы металлы продукция кетерилгенди. Жалган тпюгонден а 337 миң пакчасы сырырылганды, ол иш бпк корешенгенге 30 уюованын иш ачылганды. Дагыда аш-азык промышленность бөлөмдө 288 контроль-надзор иш бардырылганды, 4650 проба этилген жиберегенде, өтпүк сатыуда этилген бузукчулыкканы юсю бпк да 65 административ иш ачылганды.

БОРЧЛА

Мында Шамиль Ахубеков промышленностьта прокта жеткенде 5-10 процентте асдорюно эм башына салганды. Дагыда кесибизде (бу бөлөмдө) чыгарылганы товарлардан алычулагуа 18 миллиард сом багысына жиберирге умту ишлеп башлаганды.

УЙЛАШЛАНЫ Мурат.

ланды иште берилгенгиз бпк, ишнн эбин билгирге интингенгиз бпк муратыгыга жетерге эмда бийик квалификациялы журналист ол заманда болуусузу, - дегенде ол. Түбөшюню кезуюнде студентте «Журналисттер иштин союзуну» бөлөмюно иштин юсюндөн көп торлоу соорула соргандыла, республикалы асламы информация оргна бпк байламлыккы кылай тохтаргырыга болуугун да билгендиги. Андан сора тобошуйте келгенде студенттерге редакцияла тпоялай иш болганынан, иш хакк неден куралганын айткандыла эм студентте

Эсепте

Эм игиле сайлангандыла

Бу жумуш законна чыгарыуу органы ишнн ачыкылнуу илгилерди мурат бпк куралганды. Анга басма органын, телевиденин, радионун информация агентстволаны журналисттери кытышкандыла, битеу да бирет иш көртөзүлгөндиле.

Ападан жюри беш бөлөмдө энчи Парламентини ишнн юсюндөн телевиденида эм иги сюжет, «КМР-ни Парламентини иштин юсюндөн телевиденида эм иги берүү», «КМР-ни Парламентини иштин юсюндөн

КМР-ни Парламентини пресс-жубукасы.

болганын билдиргенди. Башында сагызынган инвестициялык проектилен жик-жиги бпк заман энтге да энчи магында берилди. Он мийла заводду, быстыр тикен эмда кабель чыгарганы компанияланы умтуларыды. Тырынууду волфрам-молибден магыдан хайырлануу проектини да сагызынгарга кереклиси болмаз.

Кезжындан министерство промышленностьта комплекске кыралдан себептик этилгени, аны продукцияларын башха рыноккага чыгарырга, тышнда компания бпк байламлыккы куруарға болуу тургурага таукеди.

Сатуу-алууда да инфраструктураны, жамуахта аш этген бөлөмю айынттырды тохтаргык тпюгондо, дегенди ол. Хайырлануучуланы, семирдирип коорууларга, продукцияга кырал белги салыуу системгага сатуу-алуу объектини коюугуу, башха жумушлага да эс бурулуучу.

МУРАТЛА

Коллегияны ызындан сора, министрствону 2030 жылгга дерт узак болжаллы (стратегиялы) умтуларыны эмда борчларыны осонден Сессия бардырылганды. Аны кезуюнде Шамиль Ахубеков сагызынган темгага кыралма бпк шагырей бпдирингенди жыйылганды.

Биринчиден, ол энергетика инфраструктураны осонден айтканды. Бюгонлюкө регионда барыны да куюю 198,1 миллиард болган сегиз ГЭС ишлейди. Ала бир жылгга 622,8 миллион киловатт электрокоч чыгарыдыла, ол а республиканы ичкеленин куден бирин жалганды. 2030 жылгга бу көрөмюндө 40 процентте жетдиргери керекди. Он борчуну толтурууга шөндө ишлене турганы «Черекская» станция (23,4 мВт) эмда энчи кууралык «Вернебаканская» ГЭС (25 мВт) болушуркыдула. Аланы эмда башха былай объектиниси да кышууууу сагызынган кезиде Кызыларты-Малкырга онбир станция болуурга керекди. Бары да бирге бир жылгга 793 миллион киловатт чыгарыркыдула.

Электрокоч бпк жалчытууда стратегиялы борч – сөтлөнгени тииндириуду. Башкыча айтканды, башкы мокут талау уукту предпритиялада угуйла, саулай бир улту организацианы («Росест» ПАО) кылоунда болуурча эттерди. Анда мында исез тургунан тох узланы эмда оборудованины да ары көнчюруге керекди. Министр ючю этенгенге кере, иш алай куурасы, инфраструктурага бир көздөн, тынгылы кыралалыкты, аны хайырчандан а электрокоч бпк жалчытуу да ышангылы болуучу.

Бюгонлюкө республикада төрт сетевую организациа ишлейди. Тох узланы барыны да узунугуу 14,3 миң километрге эмда 1125 трансформатор подстанция барды. Ыланы эмда былай оборудованины бек керти асыгыра бпк хайырчандыла неда тозурадыла, аланы жангыртырга бпк 6,5 миллиард сом керекди.

Газ бпк жалчытууда эм магыналы борч бирди – аны хар ююге да жетдиргери. Социал газификация программаны чектеринде этилген маадаланы хайырчандан көк өтпүк хар элга да жеткенди. Энди уа аны битеу ююлени кытагына келтиргери керекди. Лытогата тпийиши инсанлагы уа ююлдеринде газ быргылыны да тартадыла.

Көт сөтөлдөчө, мында да талай молкюно, ол санда «Кызылур», «Кавделен» эмда «Германик» станцияланы, жоз бпк жарым чакты километр быргылыны эмда көк өтпүкчү андан ары жиберген 41 объектини улту организациага көчмөргө болуучу тпюгондо. Бирлерин а жангыртырга неда реконструкция этерге керекди. Автонопорту газга эмда электрокоч көчюруге да тпийиши эс бурунда. Шөндө республикада өтпүк эмда газ кыууган 300 станция барды – аланы саны жетеди. Тох станцияла уа бек аздыла, аны себепти былганды окуна ишнн башкы, 2030 жылгга алай 175-си болуурча этерге умту барды.

Алай бпк кысыча айтканды, министрствону узак болжаллы борчлары ма быладыла. Министр белгилегенча, көп салып иш кырамашканды, аланы бары да тамаларга кыолдан келликчи.

УЙЛАШЛАНЫ Мурат.

Магыналы ушакъ

«Жамауат бпк сөлөшүргө, кылобуздан келгенича болшургга да хазырбыз»

Тырынуучуланы бир кызууму радикация кесерини жарышаруулар жагындагыла. Адамла көп фатарлы ююлге тынгылы ремонт этген фондандан келген ай сайын төлөу кагытпалдыгы хаккы не ючюм курулганын аныгылаптырды. Ала аны осонден тынгылы чалар билеп, жазарыбыз ушгегендиге. Шахарыла жазган псыкыну уа тышгабызыны алында басмалыгы, сөз нечи осонден болганы шарт аныгылашырча.

«Бизге кюз артында бу фондандан 41 миңг сом бормууду болганын, аны терк окуна этерге кереклисин билдирген сюдно онуу келген эди. Быллай кагытта шахарда жашаганыны барына да келгенин билебиз. Не этерге билмей, жарашыруучу судырга барды, бу онууга ыргызы болмаганыбызны жазганды.

Тилегибиз сюд курагандан сора, жалаңда ахыр юч жылы борчуну төлөгө этереклисин билдирген жагы онуу кагытпал келди. Менде уа ол 14 миңг сом болганды. Башкалар да алайла. Бек курулганды ала: Оскунду, онактын нечи сом алып, сабий сарда ишледе адам бу борчун бирдеме тпийишпи?! Он айлкыны чыгарганы берсин, газга, сууга, кир-китчингени төлөсүн, кырайы бирине жетдирсин? Энди кылай алай болса да, бу 14 миңг борчуну биринчи сатып алынуу ала тургуну, январьгага жагы квантияла келетиде. Анда борчум 53 миң сомду деп жазыды. 41 миңг сом борчун 11 миңг сом пеня жазылып келгенди. Да кылай болды да ол? Мен ахыр юч жылы төлөгө болуучу осом, кыралганы борчуну жазып алынуу эсе, бингыз бериле тпийишпи не поштон? Аны жууабун бергга эди деп тпийишпей.

Он төлөу кылай бпк улту борча чыккына аныгылар муратда биз да, окуучуларыбызны тпийктерин толтуруу, Кызыларты-Малкырга көп фатарлы ююлге тынгылы ремонт эткен фондун регион оператору таматары Кызыларты Мустафир бпк ушакъ бардырылганды. Быллай болумга келге тохшөлгери ючюм, ушакъбыз алагуа да магыналы болур.

Мустafir Акимовти, тырынуучуланы жарышаруу сөмө аныгылауу, аны фондунд ашыманай, төлөмө тургундуга. Ачкылары кырайы керектин билмейдиле. Биринчиден, окуучуларыбызга фондун осонден айтып аныгылауу кагыткысымыз?

Биз коммерциялы болмаганы, кыралыны жарышаруу сөмө аныгылауу, аны фондунд ашыманай, төлөмө тургундуга. Бир заманда да банкрот болуп амальысы жокуду. Кырал эртерден ишленген ююлени жангырты ючюм, алагуа тынгылы ремонт этери онуу болууу фандун кураганды. Көп фатарлы ююлде жашаган илелден жыйылган, кыралганы да аны толтурууга да аны псыкы сөтлөрдө турду. Кезуу бпк ююлени кереклигинча жангырта барды.

Кесигиз бир сагыш этилге, артка салынган, жыйылган ачыгыз болмаса, көп фатарлы ачыгызы ичинде сурат ююлени ишлене аныгылауу тпийишпи. Тпийишпи аныгылауу хазысында жыйылп турганы ачкыга кере жпн сайын жангырты ишлене толуурча. Адамла фондун ишин, аны бпк, кылай ююргөнгөн билрча, жыйылганы ачкыны кырайы барганында аныгылар бпк официал сайышыла керекти материалды басмалганылы турду. Аныгылама жамуауны тынгысызлыгынан. Алай, бу жумушуну толтурмай болмазлыккылардан да ариу, тап аныгылар ючюм, районлага чыгып, анда бөшөкчюлө да бардырылганды. Аны себепти фондун ишнн кырал кыраган журукылагуа кере бардыры. Биз кырагыз да законлагга боюкпун, тоз жакта этгенбиз себепти, борчланы жыймай, ай сайын төлөгөндө ичиги болмаз. Адамланы сюдө сермөөк, төлөгөри унаадыла. Бусуга уа борчланы жамуауадан жыйлуу тири барганыны себепти да сюдө бергенбизденди, аны онууну толтурмасала, банкнда сөтлөрданы арест салында. Амальыбызга кере, билгенбизинча, ишбизин алай жалчытабыз. Бир кватдрат метрге багасы 300мү. Орта фатарлы алай санакъ, алай көп ачыккыды, айрга 350-400 сом. Аны не созар кереклиси барды? – Адамла не ючюм төлөгөргени билгирге сюедиле, сора ала тере сооруму салдагы?

Угай, мен илелни төлөймөйм. Он кылар ююлени жангырты ишлерин бардыр ючюм фондун боджундиге ача болуурча керекди. Кууду Тырынуучууну сурай эсегиз, анда жалаңда озган жылы ичинде көп ишле бардырылгандыла.

Отуз лидтнн жангырханбыз. Кесигиз аныгылаууадан, ол улту кыорачны жумуш болганы себепти, анга ахыр республиканы боджундиген бөлөнгөндиле. Ала, Молодечинск орамда 2-чи, 5-чи, 6-чы, 7-чи ююлдериде. Мусука улту орамда 7-чи, 11-чи, 14-чи ююлде. Элбурзский проспекте да 73-чу ююде, Баксанская 4а адресде да. Бу ююлени лифтери жылпа бпк ишлемей турганды. Сагыш этпиз, 9-чу кыатда жашаган кырат адамла кылай кыйналганыларын.

Мусука улту орамда 11-чи ююно, Мызы улту орамда 19-чу ююно, Элбурз проспекте да 10-чу, 33-чу ююлени баршарын атыпты, жагы илелмеге кере багылы материал бпк жалканды. Ишбизин тынгылы эте билгенибизге уа ол улту желдеде бир юй башка да

Заран тпиймгени шагатылык этеди.

– Биз кесибизни юй башны жангырты ючюм ачкыны кесибиз жыйгытыбыз. Подваланы да кесибиз тазалап, тпийерин кылуудырганды. Анда жагы, суукту сууларыны быргыларын да кеси ачкыбыз аныгылашы. Жанаг темир эшик да кесибиз алышканды. Сора кычан эсе да бирде сиз этереклисин билгирге керекди дегенге уа кылай жууап берилкысымыз?

– Аны амалы бек тынды. Сөз ючюм, сизни ююногөсө жашаганына не затка да кесери ача жыйып, хар жумушуну жалчытала эселе, ююно атына энчи сөт ачып, көси жумушларына кесери кылар отпирге барды. Алай аны да илелден ача жыйыуу 50 проценттен аз болса, сөтүнү жагы, бизге кырайдарды. Биз алай тири ююлге да угуй демеибиз. Алай илелни да торпюргөн кере келбиз. Жуууула тылөргө, ююргөнгөн уа башкыла сөтлөрданы чөтөргө. Он терди жуууу-сызгала.

Ююно башын кеси кюночос бпк жалкандыгыга шагатылык этген кытыгыны жыйып келтирбиз, биз, аламын тпийт, излемлеге келгенин иш болганыны тохтардырары, ол ююно башы жангырты кыралганын ачып аны ююно илелерини аны сөтлөрданы жагы төлөүе жиберебиз. Ага ол болган борчуну кырагырга угуй, энди болуучу ай сайын төлөүлөни жагарга себептик эттерди. Нек десегиз, борчугуа эрте-кеч болса да төлө-нөрдө.

Ала сөтүлөгүзгө кылайган ача бпк уа, ол бошталганын, жагы айлагуа жак бууруулар орамды 6-чы ююноно башы жалкандыгына алай кытагыла келтиргендиге да, биз ол ююно башкы этти, ол багыс бошталганын, илелге жагы төлөу кытыгыла илмей турды, ол кыоратлыгы ачкыны эчөт бпк тазуукуучу.

– Ол бусуга-та илелге келген көп борчул квантияла бпк байламлы не аман барды? – Айтылуугузга кере, сюдно онуу бпк жалаңда ахыр юч айны төлөгөри чыкканды келгендиге. Борчугууну андан кылаганы уа не болганындан жапар да жош. Алаймыды? Ол борч сизни борчугуу болганылы кылды. Ол бир жары да көтмедиги. Жалаңда сөд бпк сизден, фатарны илелерден, ол юч жылдан кылаган борчуну сураты аныгылауу керекти. Ол борчуну илелди кырып кетерге аман да бермедиги.

Ай сайын борчка пеня коюшупгандыла, кейбегейли барлыкты. Сиз бир сытта бпк фатарны сатарга башкасыбыз, ол борч фатар бпк бирге жагы итеге көчкөргү. Нек десегиз, ол фатарны квалдрат метрлерине салынган борчу. Биз кылагыла жак тпюгондо. Жарсыгга, ол борчуну кырып кетерге кыралдан бизге алай аркиник жокду. Алай кылобуздан келгенча болушурга уа жокду.

Улту борч болган итеге аны жылы ахырына дерт айлагуа бөлөм төлөгөри он куураилыккыбыз. Аны ючюм келишим кагытпал жарашдырары (договор реструктуризации). Хар айдан азов төлөу кулугуандан ичиги жокду. Он заманда улту борчка пеня жазылды.

– Окуучуларыбызга айтыр сөзюгөз бармыды?

– Арабында аныгылашы болса сюерик эдим. Жыйылганы ачкыны бир сомду да фондун бз кыорачларына келтирдиги. Бизни кыорачларыбыз саулай да республиканы боджундиген жалчытылгандыла. Жамуаат бпк сөлөшүргө, кылобуздан келгенча болушуркы этерге да хазырбыз. Хар фатарны тпийгени аны иеси кыраганыча, саулай да ююно тпийгени анда жашаган иле кырайдарды. Тырынуучу кире барганылы окуна, ахыр эки жылда болган торленуеу кезе урундаыла. Ююлени тышлары, башлары да жангыртылгы, шахарны сөтлөрданы ишнн жанына торлендиргендиге. Бу жагы жылы ичинде Мызы улту орамны 16-чи, 18-чи ююлдерин. Эней улту орамны 41-чи, 55-чи ююленин, Мусука улту орамды да 12-чи, 14-чу ююленин баршарын алышынуу планга салганды. Муратыбызга жетербиз деп ишанабыз.

Ушакъны ТЕМУККУЛЫНЫ АСИТ бардырылганды.

Республиканы асламы информация органыны араанды Кызыларты-Малкырга Парламентини эм иги ачыкылганы ишлене конкурсуу эсептери чыгарылгандыла. Ол КМР-ни Парламентини 30-жылдыгына атапканды.

радиома эм иги берүү», «КМР-ни Парламентини иштин юсюндөн интернетте эм иги материал», «КМР-ни Парламентини иштин юсюндөн басма органдан КМР-ни кырал тпийлеринде эм иги материал». Дагыда конкур комиссия энчи сауга тохтардырылды. Айрымынчагыла дипломла эм ача саугала кууруучы жыйылганды берилдикле.

беген соорулагуа жуууала берилди. Түбөшю бошлагандан сора «Журналисттер союзуну» регион бөлөмюно таматарлы Кызыларты-Малкырга кырал университетини Социал-гуманитар институту журналистика ырысы-техника басыыны онлары бпк шагырейленгендиге.

КМР-ни Парламентини пресс-жубукасы.

Көргөнгөргө босюргөндиле

Келер бомай ишчи жоюучулукларыны чектеринде В.А. Алмазов аты миллет келгенде аныгылауу ишлерини Нальчике Кардиология службаны иш бпк шагырейленгендиге. Аны чектеринде сынамлы специалистте Кардиодиспансерде, Жамуауны саулугун сакулга, медицина аналитика эм информация текнотерия бордуу, шахарны 3-чю километрге поликлиникасында да болганында. Кыонакыла реттен-эндювасулар болушуркы кере саусулгага тынгылы кыралганылы тпийишсини да белгилегенди. Аны бпк байламлы бусугадагы Кардиодиспансерге боджундиге да алынганын билдиргенди.

Быйлыны осонден айтканды, «Саулык

сакулга» миллет проекте кере Кардиодиспансерде реттен комплекстер тохтарды, жюерки, мыйаны тпийт, реабилитация, реанимация бардырган оборудование эм ангиограф алынганыларды айттырды. Кыонакыла «Саулык сакулга» миллет проекты бпк борчуну ачуула бпк ююлени чектеринде регионга салынган борч тынгылы толтурулганын белгилегенди. Кардиология арчы келечкери артаманда республиканы бөлчөлериладан кыан татырлары бпк жюеркери аурууланганы ардаларына бпк жюеркери инфаркттан бпк инсульттан кылайганганды да хазырчы он табгылынуу улту жетишме сапандыгына. Он санда багырууда реттен-эндюваскуляр амалны хайырыланганды коюшупганын, саусулугага болушуркы тпийишпи, аны ююно ишнн жанына торлене, текчи эм, текчи эм, текчи эм ала анын барганыларын айырып айткандыла.

КРДАНПЛАНЫ Сулейман.

Юбилей

Озган шабат кюн Нальчикде Малкяр халкын политика репрессиялары кезинде жоюлганы аталган мемориалда «Исламени жолунда...» деген аты бла белги журналист, жазуучу, Ак-Суу эли ветерана советни тамгасы, Кавказ жазуучулары клубуну Кыбарты-Малкярде бөлүмүнө председатели Османлы Хайсаны 70-жылдыгына аталган тобушу болгонды. Ари республиканын кыялында да Хайсанн шүкөр, тегиндер, Дагыстандан, Шимал Осиетиядан да келгенде кылам кырындышлары.

Османлы Хайсанын 70-жылдыгына аталган тобушу болгонды. Ари республиканын кыялында да Хайсанн шүкөр, тегиндер, Дагыстандан, Шимал Осиетиядан да келгенде кылам кырындышлары.

Тобушуно мемориалны тамгасы, «Алан» жамауат биригүүнө келечиси Тиммоланы Фаризат эмда анда ишлегенде кыраганды. Аны Фаризат Ибрагимовна аханды. Ол хар бир халкын да белгили кырал ол жамауат адимлары, жырычылары, поэтири, жазуучулары болганыларын, ала миллет маданиятлары энчиликпери сактылауга, аланы айнытууга не заманда да юлүш кыша келгиперин айтканды. Османлы Хайса алдан бири болганын белгиле, биринчи сөзүнө назмуну Мусукаланы Сакнатха бергенди. Ол Хайсанн жашау эм чыгармачылык жолун оюсонди айтканды.

АТА ЖУРТКА МАХТАУ САЛА

Миясат Шейхова. – Гуртуланы Салих дуниясын алышканда уа, биз клубха аны атын атаганбыз. Алай кычунау эшитиледе мен анга, – деп, Миясат Муслимова кылам кырындышын юбилейи бла айттылашканды.

Жашуу ише соймеклик Хайсанн сабилгилдене тууса да, ол жазууларын кеч басмалап башлаганды. «Билал ойнаганды, ташлагы да жан киргенди» деген биринчи китабын Зумайгуланы Борис бла бирге жазганды. Арта уа «Емюрле жолунда», «Балкяри кысөөз века», «Анамы уручугу», «Малкяр уя», «Акк кешене», «Жашалдан халар айтыргызы», «Акытамак» аты хар оюнок китаплары көргенде дунияны, «Анамы араларында» «Балкяри кысөөз века» энчиди, улуу кышумчулукту тарыхыбызга.

Чыгуу бла Османлы Хайса «бююкюнде жашап турганды» Ак-Суу эли шолкунлары аны назмунлары бла халпарларындын юзюклин окугунданды. Кавказ жазуучулары клубуну президенти, Дагыстан кырал университетин профессору, назмуну Миясат Муслимова уа тобушеюне сююп келгенин белгилегенди. Ол сөзүн башында сагынылган клубуну кыраган, аны биринчи президенти да болган Гуртуланы Салихи сагынып башлаганды.

«Улуу поэт эди Салих, аны усталары да алай болганды: Мечилинн Кязим, Кудийланы Кыйсанн, Алим Кешоков... Аланы хар бири да олм деген аныгандын кында кенгайде, Бегенин Евтушенко айтканды. Османлы Хайса Салихи телиюнуо ызында келеди. Алай бол угуй, махтауга тийишли болуп. Не торлоу жагы затла болоса да дунияда, кавказ аданы бирлики сактайды, бир бири аныгандыга итинеди. Арабит а ол затлагы куч береди.

Ол клубун члени, назмуну Кудайлааны Фарида да алганды сауга – махтау каагыт. Фарида Хайсанн ары келген усталы Улбашланы Зюнга аны ыразылгын билдиргенди. «Сизде усталык этип турган орус тишируу, ол дуниясын алышканы, юююгозде тутуп, анга кырал тургансыз. Сизинча эдилерини колголеринде естен Хайса бек иги адам болганы сейр туюлюндо. Биз, жазуучула, поэтле, тынч адамла туюлюндо, алай а, таматабыз болгон кардары, аны бир заманда бети торлоун кере менгенин. Алай жарашууу адам болганы кууандырды, ыспас да эгирдеди», – дегенди ол.

Көргөмөж шолуу усталы Улбашланы Зу Хайсанн ююрюню юсюндө кел ариу сөз айтканды. «Анасы Нюржан берекети адам эди, ол, тылы баша, жалаңда юйорюне угуу, битеу тийери сабилгичи болгонды. Киргичини кел юй эди ол. Тогуз сабий, аланы юсерине биз да. Лейлу узун шинтик этген эди арабда. Малын кыстай чыккыган ким да алайда олтуруучу эди, Нюржаны айраны, гыржыны бла сыйлана. Лейлу телевизор алганды, барыбыз да аны юйюне жынып турганбыз. Тишируула кыл ишери бла, биз да аланы артуланы тизиле», – деп, ол иги заманлары эсереп, Хайсага андан ары да бийик жетишимле тежегенди Ак Абдуллаева.

Бизини жазуучуларыбыз, пост-лерибиз, улуу глобализациян замандына окуна келерини энчиликпери, сөзүм төрөлгөнү сактайды. Аланы авангард, постмодернизм дегенча амалла хорлапмайдыла. Хайсанн «Юге

но башламчылыклары бла кыралып бардырылды. Оршину оу урумга бөлчонгени. Аны мураты уа архитектура жаңы бла чыгармачылыккыны айнытуу, бу жаңы

жеттишимди да бергенди. Конкур Краснодар крайны архитектура эмда шарк куруушу жаңы бла департаментини, Архитектура бла курууш имулану россеви академиясы Кыбыла тиреледе бөлүмюно эмда Россеви архитектулары союзууну Краснодарда регион бөлүмю-

но башламчылыклары бла кыралып бардырылды. Оршину оу урумга бөлчонгени. Аны мураты уа архитектура жаңы бла чыгармачылыккыны айнытуу, бу жаңы

УЧРЕДИТЕЛЬЦЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Publication details including contact information for the editorial board, phone numbers, and addresses for the newspaper's offices in Nalchik and other regions.

«Сарашны молтуругуз, аны кертиси бла да берекети барды»

Ораза туткандан бирле эртенликке сараша артык улуу эс бурмайдыла. Андан эсе жукундан тойсам игиди деп, эртенликке аузланьырга кыпмайдыла. Алай сарашны магынасы жалаңда аш-судумда? Бу орууга «Мамрылк» жандуулук фонду башчысы Ахматланы Назир жажы быллап жууап бергенди. Рамазан айда эртен намазын алында туруп, кесинги оразага хазырлаган соннетди. Сараш Алахулагы баш уруун энта бир ариу терсеиди. Сарашны ахшылыгыны, хайрылыгыны юсюндө кел хадиследи айттыла. Аланы юлюге келтирге сюеме. Файгамбар, Аллах салымы анга болсун, былай айтканды: «Бизин оразабызын бла сыйлы жазуулары болган башха динлени (иудейле, христиан) келечилерини араларында башкалык сарашда аузулануу». Бу хадиси Муслим билдиргенди. Дагыда башхасында Мухаммад Файгамбар, Аллахны салымы анга болсун, кеси аузуланганды. Алахулага эмда аны Мелектери сараша магына бергенени сыйладыла (Ахмад). Ол да эсе, энта бирин билдирей-

им Файгамбар, Аллахны салымы анга болсун, былай айтканды: «Сарашны толтуруз, анда керти берекет барды» (Аль-Бухарин, Муслим). Сахабаладан бири Зайд ибн Сабит быллап халар айтканды. Бир жол ол Файгамбар бла (Аллахны салымы анга болсун) сарашанга ораза намазга сюелгенди. Сахаба азанын бла аузуланганды жарган кезуно араларында кыралды бир заман озарга керекти, деп сорганды. «50 аятны окуура тенги бир», – деп жууап бергенди Мухаммад. Аллахны салымы анга болсун. Бу хадиси Аль-Бухари бла Муслим билдиргенди. Аны кылай аныганды болукуду. Сарашны эртен намазын алында 15-20 минут алга боша игиди, ол 50 аятны окуура жетер заман тенгиди. Болсада тюз азанга ариу аузуланганды жарагандан да айтадыла алмиле. Наафи быллап халар айтканды: Умарны жагы Абдала, Алах анга ыразы болсун, кеси аузуланганды. Алахулага эмда аны Мелектери сараша магына бергенени сыйладыла (Ахмад). Ол да эсе, энта бирин билдирей-

токъ ашганды. Андан сора Абдала: «Наафи бу жолдан сора аны бери келтирме. Аллахны келечиси былай айтканын эшиткенме: «Иманы болган бир кырынга, иманы болмаган а жети кырынга ашайды». Урметли дин кырындышлары бла эгелерин, муслиман адам хар неде да орталыкны сактыргы, озулмагыз, ариу кылыккы көргозторге керекди. Не зат ашарга керекти деп соруга да болду», – деп жууап бергенди Мухаммад Файгамбар, Аллахны салымы анга болсун: «Сарашны толтуруз, анда керти да берекет барды, эм иги суур а – финкиди», – дегенди. Бу сыйлы айла адам этген битеу ахшылыккыны сууабын Алахула келеренде тергерикди. Бизин Жаратканы ырахматыгына, берекетине, кечиюне тийишпилден болайык.

Жол

Жаңгы автовокзалла ишлеп тебирейдуде

Астраханьда, Волгоградда, Саратовта, Москвада эм Санкт-Петербургда жүрөп автобусларга маршрутала тебирерикдиде.

Жал

Жаңгы автовокзалла ишлеп тебирейдуде

Астраханьда, Волгоградда, Саратовта, Москвада эм Санкт-Петербургда жүрөп автобусларга маршрутала тебирерикдиде.

КыМР-ни Транспорт эм жол мюлк министрствосундан билдиргенлерине керге, Нальчикде 2-чи номерли автовокзал кесини ишин 31 марта тохтады. Ахыр рейсле былайдан 29 марта кетерикдиде. Мындан кетген уюла «Южний-эм «Северный» автовокзалга көчюрлөдиде. Алай бла 30 мартан ала «Северный» (Шалушка эл) Элбрус, Зольск, Прохладна районла, «Юж-ныйден» а («Дубки» микро-район) Майскый, Терек эм Прохладный шахарлага жүрөп башларкыдыла. Биринчи апрельден башла а кыланган уюла да ол вокзалга көчюрлөдиде. Алай бла «Северныйден» Адгейга, КыМР-ге, ПНР-ге, Ставропольга, Краснодарга, Ростова,

транспорту да кыша-рыдыла. Адамлагы тынчыкыга деп шахара жүрөгөн бир кылау уюну маршрутала тюрлендирилдикдиде. ТАППАСХАНЛЫ Аминат.

Кертичилик

Юйор төрелеге кертичилик

«Юйорню жылын» кеклеринде эмда юйор кыяматны бла төрелени саклар эмда онырт муратда «Семейини и дуньяне традици» деген ат бла Битерус экини кесини ишин кел болмай башлаганы. Арга уа тамата классны окуучулары, сабийери болгон кыялы бле усталык кыла бергенди. Алай кесерини хунерлери а ала бир нечо бөлүмде ачыларкыдыла. Сөз ючюн, онтөр-оюкти жыллары толган жашла бла кыла гиче класслада окугуяны эмда садике жүрөгүнчиге юйор кыяматкы юсеринде хал-пердеге жуууда статорым-оюклары жолору бла кесилерне усталык кыяматкыны юсеринде билдирге, жашаган жерин айт-төрелерин, маданиятын юсеринде айтырга да болукуду. Ала барсы да «Адет-төрелени саклаган» деген бөлүм хазырлыгы керекдиде. Эршину «Етебесне покровителы сымы» деген кесинде уа усталык башкалыгы фахмулары. Ала окуучуула бла ата-аналыа юйор төрелени юсеринде айтырылды. Аны «Семейини саклагы» бөлүмю а у сабийери болган юйорле кесерини тукумуларында бир жигитини эткенде, юйорлөрдө билдурган оюмны юсеринде билдирге, юйорлөрдө халкыры сөйгөн төрели аны озынган деп бир кыл хунер, оге се башка чыгармачылык бла корошперини юсеринде да халпарыга болукуду. Бу эршину кесерини хунерини сынарга из-ленгенде «Мир юзюмүрү» деген платформа регистрация өтөргө керекди. Законы уа обещини инюльда дери бериге тийишиди. Акцияда жетишимле болдурганла «Артек» путевка берилидикди. Андан сора да, Мордовьяга турла, бошко башка согула да болукуду. ТРАМЛАНЫ Эукура.

Билдирүү

Юйор төрелеге кертичилик

«Юйорню жылын» кеклеринде эмда юйор кыяматны бла төрелени саклар эмда онырт муратда «Семейини и дуньяне традици» деген ат бла Битерус экини кесини ишин кел болмай башлаганы. Арга уа тамата классны окуучулары, сабийери болгон кыялы бле усталык кыла бергенди. Алай кесерини хунерлери а ала бир нечо бөлүмде ачыларкыдыла. Сөз ючюн, онтөр-оюкти жыллары толган жашла бла кыла гиче класслада окугуяны эмда садике жүрөгүнчиге юйор кыяматкы юсеринде хал-пердеге жуууда статорым-оюклары жолору бла кесилерне усталык кыяматкыны юсеринде билдирге, жашаган жерин айт-төрелерин, маданиятын юсеринде айтырга да болукуду. Ала барсы да «Адет-төрелени саклаган» деген бөлүм хазырлыгы керекдиде. Эршину «Етебесне покровителы сымы» деген кесинде уа усталык башкалыгы фахмулары. Ала окуучуула бла ата-аналыа юйор төрелени юсеринде айтырылды. Аны «Семейини саклагы» бөлүмю а у сабийери болган юйорле кесерини тукумуларында бир жигитини эткенде, юйорлөрдө билдурган оюмны юсеринде билдирге, юйорлөрдө халкыры сөйгөн төрели аны озынган деп бир кыл хунер, оге се башка чыгармачылык бла корошперини юсеринде да халпарыга болукуду. Бу эршину кесерини хунерини сынарга из-ленгенде «Мир юзюмүрү» деген платформа регистрация өтөргө керекди. Законы уа обещини инюльда дери бериге тийишиди. Акцияда жетишимле болдурганла «Артек» путевка берилидикди. Андан сора да, Мордовьяга турла, бошко башка согула да болукуду. ТРАМЛАНЫ Эукура.